

A hiker with a backpack is walking through a forest of tall, thin trees on a grassy slope. The hiker is wearing a red shirt and a backpack. The forest is dense with trees, and the ground is covered in green grass and rocks. The hiker is walking away from the camera towards the right side of the frame.

ΟΛΥΜΠΟΣ

ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ: ΠΕΤΡΟΣΤΡΟΥΓΚΑ

Κείμενο: Θεόφιλος Δ. Μπασγιουράκης, Φωτογραφίες: Άννα Καλαϊτζή

Οι φωτογραφίες του άρθρου «Όλυμπος» μπορούν να τυπωθούν σε καμβά. Περισσότερες πληροφορίες στην σελίδα 187.

Μήνας Ιούλης, καρδιά του καλοκαιριού. Η φύση της Σιθωνίας υπήρξε γενναιοδωρη. Προίκισε την ακτή με λευκή αμμουδιά και τυρκουάζ νερά. Μερικά μέτρα πιο πάνω πανύψηλες κουκουναριές δημιουργούν φυσικές ομπρέλλες με ευεργετική σκιά.

Βουτάω στα κρυστάλλινα νερά. Ύστερα βγαίνω στη σκιά των πεύκων και ρεμβάζω. Χωρίς να κοιτάζω το ρολόι, χωρίς να με κυνηγάει ο χρόνος. Και χωρίς μπλοκάκι για σημειώσεις. Είναι μια απ' τις σπάνιες φορές, που ζω συνθήκες αληθινών διακοπών. Που, βέβαια, όπως όλα τα ωραία πράγματα, εξανεμίζονται με την ταχύτητα αστραπής. Συνειδητοποιώ ότι πλησιάζει το τέλος τους με τα λόγια της Άνας.

- Πότε λες να ξεκινήσουμε για τον «Όλυμπο»;

Πετάγομαι αλαφιασμένος. -Για τον Όλυμπο είπες;

- Ναι, το ξέχασες; 18 του Ιούλη σήμερα. Μεθαύριο το πρωί ο Κώστας και ο Νίκος μας περιμένουν για την Πετρόστρουγκα.

Όλυμπος! Είναι στην καρδιά μου από την δεκαετία του '60, όταν τον πρωτογνώρισα με τον αξέχαστο πατέρα μου. Που για μια 20ετία ήταν ο αναντικατάστατος σύντροφός μου στις αναβάσεις του Ολύμπου. Ξαφνικά γεμίζω με νοσταλγία. Μου έχει λείψει τα τελευταία χρόνια το θεϊκό βουνό.

- Νομίζω πως 7 το πρωί είναι μια λογική ώρα αναχώρησης, λέω στην Άνα.

ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ: ΠΕΤΡΟΣΤΡΟΥΓΚΑ

Ο περασμένος Μάης εμπλούτισε τις εμπειρίες μας με μια πεζοπορική διαδρομή εκπληκτική. Ήταν η διάσχιση του φαραγγιού με τα 8 πέτρινα γεφύρια στην **Άνω Βροντού Σερρών**. Εξίσου σημαντική ήταν η γνωριμία μας με τον **Νίκο Πετρούδη** και τον **Κώστα Κουκουρή**, ιδεολόγους φυσιολάτρεις και ορειβάτες αλλά και υπέροχους ανθρώπους. Η συντροφική πορεία μαζί τους στις απαιτητικές συνθήκες της εξάωρης διαδρομής ήταν μια από τις ωραιότερες εμπειρίες (τεύχος 76, Ιουλ.-Αύγ. 2010).

-Άντε, να περπατήσουμε και στον Όλυμπο μαζί, ήταν τα τελευταία λόγια του Νίκου. Θα πάμε σε μονοπάτια φανταστικά, που δεν είναι ευρύτερα γνωστά.

Πολλές φορές στη ζωή μας, ενθουσιασμένοι από κάποια καινούργια γνωριμία, ανταλλάσσουμε τηλεφωνα και δίνουμε υποσχέσεις που αργότερα μένουν ανεργές. Εμείς, ευτυχώς, δεν μείναμε στις υποσχέσεις.

Ορίσαμε ως μέρα συνάντησης την **20η Ιουλίου**. Και στις 7 το πρωί, αναχωρήσαμε με δυο αυτοκίνητα 4x4 από τη Θεσσαλονίκη για το Δίον.

Αλληπάλληλες πινακίδες μας οδηγούν στην Δ-ΝΔ έξοδο του Δίου, με κατεύθυνση προς τον Όλυμπο και το **Καταφύγιο της Κορομηνιάς**. Ένας ασφαλτόδρομος καταλήγει στο εκκλησάκι του **Αγ. Κωνσταντίνου**, στην αρχή του μονοπατιού προς το **Ρέμα του Ορλιά**. (Είναι μια καταπληκτική πεζοπορική διαδρομή 2.5-3 περίπου ωρών που οδηγεί στο Καταφύγιο της Κορομηνιάς). Εμείς συνεχίζουμε τον χωματόδρομο, που μετά από **9**, όχι πάντα εύκολα χιλιόμετρα, τερματίζει στο Ορειβατικό Καταφύγιο της Κορομηνιάς, σε υψόμετρο **990** μέτρων. Μεγάλο κτίριο, με θέα εκπληκτική στον κάμπο, στη θάλασσα, στις πυκνοδασωμένες Ολύμπιες πλαγιές. Εγκαινιάστηκε το 2008. Ωστόσο, δεν μπορώ να καταλάβω γιατί χτίστηκε, αφού ποτέ δεν είναι ανοιχτό.

Αφήνουμε εδώ το ένα αυτοκίνητο, επιβι-

Lilium chalcidonicum, ένα από τα εντυπωσιακότερα αγριολούλουδα του Ολύμπου, που πολλές φορές χαρίζει ομορφιά και χρώμα στο μονοπάτι μας.

βαζόμαστε στο δεύτερο και επιστρέφουμε στο Δίον. Ύστερα συνεχίζουμε, αρχικά Β προς **Καρίτσα** και στη συνέχεια Δ προς **Βροντού**. Ένας ασφαλτόδρομος με κατεύθυνση ΝΔ, μας οδηγεί μετά από 5 περίπου χλμ. σε μια διακλάδωση κομβική. Δεξιά (Δ) ο δρόμος οδηγεί προς **Καταφύγιο Κρεβάτια**, **Αγία Τριάδα** και **Παλιά Βροντού**. Αριστερά (Α) προς **Αγία Κόρη**, **Κλεφτόβρυση** και **Μαστορούλη**. Κατευθυνόμαστε αριστερά, πριν όμως από την άσφαλο για Αγ. Κόρη, παίρνουμε προς τα δεξιά (Ν) τον χωματόδρομο για Κλεφτόβρυση και Μαστορούλη. Στενός δρόμος με οδόστρωμα καλό αρχικά αλλά αρκετά ανώμαλο στη συνέχεια.

7 περίπου χιλιόμετρα μετά σταματάμε.

-Προτείνω ν' ανεφοδιαστούμε από τη βρύση Μαστορούλη με βουνίσιο νερό, λέει ο Νίκος.

Μ' ένα ανηφορικό μονοπάτι φτάνουμε σ' ένα 5λεπτο στην πηγή. Σε υψόμετρο **960μ.** η πηγή Μαστορούλη περιβάλ-

Γεωγραφία.

Ο Όλυμπος βρίσκεται στην ΒΑ πλευρά της Θεσσαλίας και στο ΝΔ άκρο της Κεντρικής Μακεδονίας, στα σύνορα των νομών Λαρίσης και Πιερίας. Η ψηλότερη κορυφή του, ο Μύτικας, απέχει σε ευθεία γραμμή 263χλμ. ΒΔ της Αθήνας, 78χλμ. ΝΔ της Θεσ/νίκης και μόνον 18χλμ. από την παραλία του Λιτοχώρου.

Πηγή «Μαστορούλη». Σε υψόμετρο 960μ. προσφέρει στον οδοιπόρο του Ολύμπου παγωμένο, αιθέριο βουνίσιο νερό.

λεται από κέδρα, πυξάρια, μαυρόπευκα και οξυές. Ο τόπος ευωδιάζει από ρίγανη, ενώ το έδαφος είναι διακοσμημένο από κατακόκκινα liliium και πανέμορφες ορχιδέες. Υπέροχο φυσικό περιβάλλον και νερό εκπληκτικό. Πίνουμε όσο μπορούμε και γεμίζουμε κάθε διαθέσιμο παγούρι.

Ο χωματόδρομος συνεχίζει, πολύ δύσβατος πια, ακατάλληλος για συμβατικά αυτοκίνητα. Στα **10.7** χλμ., στο υψηλότερο σημείο της διαδρομής, σταματάμε. Ειν' ένας αυχέννας με μικρό πλάτωμα και στην άκρη εικονοστάσι. Πολύ κοντά μας προς τα ΝΔ διακρίνουμε το μονοπάτι.

11:30' Ξεκινάμε από υψόμετρο **1100** μέτρων, μπροστά από την κακοποιημένη πινακίδα προς **Πετρόστρουγκα**. Το μονοπάτι εισχωρεί βαθειά μέσα σε αμιγές δάσος μαυρόπευκων. Χάνεται ο ήλιος. Τον κρύβουν τα πυκνά κλαδιά, τα σύννεφα που έχουν αναπτυχθεί στον ουρανό. Η θερμοκρασία πέφτει αισθητά. Είναι το καλύτερο δώρο της φύσης σ' αυτό το ζεστό μεσημεράκι του Ιούλη. Ο Νίκος κι ο Κώστας προπορεύονται. Ξαφνικά τους βλέπουμε να σκύβουν στο έδαφος, να ψαχουλεύουν ανάμεσα στα χόρτα. Δεν αργούμε να καταλάβουμε πού οφείλονται τα σκυψίματα και ψαξίματα. Ένα εξασκημένο μάτι μπορεί να ξεχωρίσει ανάμεσα στα χόρτα μικροσκοπικές, κόκκινες πινελιές. Είναι αγριοφράουλες. Αυτό κι αν είναι αναπάντεχο δώρο της φύσης στους πεζοπόρους! Δεν γνωρίζω κανένα άγριο φρούτο με τόσο λεπτό, τόσο ευγενικό άρωμα και γεύση. Ο ρυθμός της πορείας επιβραδύνεται. Δύσκολα μπορεί κανείς ν' αντισταθεί σε φρουτάκι τόσο υπέροχο, τόσο αγνό.

12:10' Φτάνουμε σε μεγάλο βράχο που γράφει στην επιφάνειά του με μπογιά «**Ελατος-Πετρόστρουγκα**». Εδώ το υψόμετρο είναι **1.275μ.** Συνεχίζει πάντα το μονοπάτι σε έδαφος χορταριασμένο, μαλακό, ευκολοδιάβατο. Τα μαυρόπευκα ολόγυρά μας ορθώνονται με κορμούς ευθυτενείς.

12:40' Είμαστε στην διασταύρωση των μονοπατιών της Αγ. Κόρης (το δικό μας) με το μονοπάτι που έρχεται από

την πηγή Μαστορούλη. Τόσα μονοπάτια, τόσες διαδρομές! Πανέμορφες και ελάχιστα γνωστές. Χαρίζουμε μια στάση στους εαυτούς μας. Σε υψόμετρο **1400** μέτρων οι αγριοφράουλες εξακολουθούν να μας κρατούν γευστική συντροφιά.

12:55' Εγκαταλείπουμε τη μακαριότητα, τις αγριοφράουλες και τη χαλάρωση και ξαναπαίρνουμε τις ανηφόρες. Διχάζεται για λίγο η ομάδα. Ο Νίκος με την Άννα ανηφορίζουν Ν προς Κλεφτόβρυση. Εμείς με τον Κώστα φεύγουμε Ν-ΝΔ προς Πετρόστρουγκα. Θα συναντηθούμε αργότερα κάπου ενδιάμεσα. Εμφανίζονται τα πρώτα ρόμπολα με πελώριους κορμούς. Η «**Λευκόδερμη Πεύκη**», γνωστότερη ως «**Ρόμπολο**» (*Pinus heldreichii* ή *Pinus leucodermis*) είναι το πιο χαρακτηριστικό όσο και εντυπωσιακό δέντρο των μεγάλων υψομέτρων. Το έχουμε συναντήσει σε διάφορα βουνά της Β. Ελλάδας (Όλυμπος, Βασιλίτσα, Σμόλικας, Βάλια Κάλντα) σε υψόμετρα πάνω από τα **1350** μέτρα. Ο Νέζης στο βιβλίο του αναφέρει, ότι η διάπλαση του Ρόμπολου στον Όλυμπο αρχίζει από τα **1.100** και φθάνει μέχρι τα **2.400μ.**, ενώ από τα **1.700** μέτρα και πάνω είναι το κυρίαρχο δέντρο. Κάποια μεμονωμένα ρόμπολα μπορεί να συναντήσει κανείς

Έκταση.

Οι διαστάσεις του Ολύμπου από τα σημεία που αρχίζουν να υψώνονται οι πλαγιές του είναι: Μέγιστο μήκος από Α προς Δ (Λιτόχωρο-Πύθιο) **25χλμ.** και μέγιστο πλάτος από Β προς Ν (Στενά Πέτρας-Στενά Διάβας) **30χλμ.** Η περίμετρος είναι περίπου **150χλμ.** ενώ το εμβαδόν ανέρχεται στα **600 τετρ. χλμ.** (**600.000 στρέμματα**).

Πυκνές φτέρες σκεπάζουν το έδαφος στην αρχή του μονοπατιού.

Νεαρό έλατο παρεμβάλλεται στα μαυρόπευκα. Μεγάλο τμήμα της διαδρομής κινείται σε δασικά μονοπάτια κάτω από σκιά. Απέναντι: *Dactylorhiza saccifera*, μια από τις 36(!) πανέμορφες, άγριες ορχιδέες του Ολύμπου.

και στην αλπική ζώνη του Ολύμπου, μέχρι τα **2.600μ.**, είναι όμως σε θαμνώδη μορφή.

13:20'. Το μονοπάτι ξαφνικά αλλάζει κατεύθυνση, στρέφει N-NA (αριστερά). Η σήμανση είναι εμφανής, ο Κώστας όμως την συμπληρώνει. Όπως δυο μήνες πριν στο Φαράγγι της Βροντούς, έτσι και τώρα ο Κώστας και ο Νίκος εξακολουθούν να έχουν μαζί τους διάφορα υλικά για να συμπληρώνουν τη σήμανση όπου απαιτείται. 5' αργότερα φτάνουμε σε αυχένα με υψόμετρο **1.530** μέτρων. Αμέσως μετά αρχίζουμε να κατηφορίζουμε για πρώτη φορά από την αρχή της διαδρομής. Πολύ γρήγορα οι κλίσεις ομαλοποιούνται, βαδίζουμε σ' ένα θαυμάσιο μονοπάτι, ανάμεσα σε ρόμπολα και μαυρόπευκα. Το ωραιότερο θέαμα αποτελούν τα πάμπολλα νεαρά ρόμπολα, υγιέστατα και πανέμορφα.

13:50'. Το επίπεδο σχεδόν μονοπάτι τερματίζει, στρέφει απότομα ανηφορικά προς τα ΝΔ. Αυτό είναι το σημείο συνάντησής μας με το Νίκο και την Άννα. Λίγα λεπτά μετά ακούμε τις φωνές τους από τα βάθη της ρεματίας. Καθώς περνάνε τα λεπτά οι φωνές γίνονται δυνατώτερες, οι σύντροφοί μας πλησιάζουν.

14:15'. Ο Νίκος και η Άννα, κάθιδροι και ασημαίνοντες αλλά έκδηλα ικανοποιημένοι φτάνουν στο σκιερό σημείο, όπου εδώ και 25' τους περιμένουμε με τον Κώστα. Δικαιούνται κι αυτοί μια γενναία στάση.

-Αυτό ειν' ένα μικρό δώρο απ' την Κλεφτόβρυση, μου λέει ο Νίκος και μου δίνει ένα παγούρι με νερό απ' την πηγή.

Είναι πολύ κρύο, έξοχο νερό.

*-Απ' αυτό το νερό έπινε ο διάσημος αρχιληστής **Γιαγκούλας**, συμπληρώνει ο Νίκος.* Σε υψόμετρο **1.380** μέτρων, μέσα στη χαράδρα η **Κλεφτόβρυση**, ήταν κοντά σε μια σπηλιά, όπου είχε το λημέρι του ο **Φώτης Γιαγκούλας** με τους συντρόφους του. Η βρύση έγινε διάσημη, όταν στις **20 Σεπτέμβρη του 1925** σκοτώθηκε εκεί ο Γιαγκούλας με τον **Πάντο Μπαμπάνη** και τον **Τσαμήτρα**, σε μάχη με πολυάριθμους χωροφύλακες της περιχής.

Κορυφές.

Σε σχέση με το μέγεθός του ο Όλυμπος είναι το πιο πολυκόρυφο βουνό της Ελλάδας, με **132** συνολικά μεγάλα, μεσαίου και χαμηλού ύψους κορυφές. Έτσι οι ψηλές κορυφές (πάνω από τα 2.000 μέτρα) ανέρχονται σε **55** με ψηλότερη τον Μύτικα, το ύψος του οποίου, με νεότερες μετρήσεις, ανέρχεται στα **2.918,8 μέτρα**. Οι μέσες κορυφές (μεταξύ 2.000 και 1.000 μέτρων) είναι **58**, ενώ οι χαμηλές (κάτω από τα 1.000 μέτρα) είναι **μόνον 18**.

14:30'. Ξεκινάμε και πάλι από υψόμετρο **1.500μ.** Τα πόδια, μετά τη μεγάλη στάση, έχουν βαρύνει. Το αισθανόμαστε αμέσως στον ανελέητο ανήφορο, που για μισή ώρα δοκιμάζει τις αντοχές μας.

15:00'. Παίρνουμε βαθιές ανάσες σε αυχένα, σε υψόμετρο **1.650μ.** Θαυμάζουμε τα ρόμπολα με τους πελώριους κορμούς. Ένα τέταρτο αργότερα συναντάμε επίπεδες πλάκες, όπου οι βοσκοί τοποθετούν αλάτι, απαραίτητο για τα ζώα. Ο ανήφορος εξακολουθεί, συνεχής και κουραστικός. Μεγαλύτερο, ωστόσο, πρόβλημα είναι τα μυγάλια μόνιμα, ενοχλητικά και ατελείωτα, μέσα στα αυτιά, στα ρουθούνια και στα μάτια.

15:50'. Φτάνουμε στον αυχένα «**Κόκκαλα**», στα **1.825μ.** Ο τόπος είναι κεραινόπληκτος, αρχίζει να θυμίζει έντονα Πετρόστρουγκα. Η ράχη της, άλλωστε, διαγράφεται χαρακτηριστικά στα ΝΑ. Δεξιότερα, στα Ν-ΝΔ, ορθώνεται ο φοβερός, γυμνός όγκος της **Σκούρτας**, του τελευταίου προμαχώνα πριν από την κατάκτηση του Ολύμπου. Κατηφορίζουμε ελαφρά και συνεχίζουμε στην

αντικρινή πλαγιά. Αιωνόβια ρόμπολα, πλούσιο χορτάρι ανασκαμμένο από αγριόχοιρους.

16:30'. Πέντε ώρες μετά την αναχώρησή μας φτάνουμε στην Πετρόστρουγκα. Το αλτίμετρό μου δείχνει **1.900** μέτρα.

ΣΤΗ ΡΑΧΗ ΤΗΣ ΠΕΤΡΟΣΤΡΟΥΓΚΑΣ

Για όσους, όπως εγώ, έχουν συνηθίσει ν' ανεβαίνουν στον Όλυμπο από τη διαδρομή «**Διασταύρωση - Μπάρμπα - Σπηλιά Ιθακίσιου**», η Πετρόστρουγκα είναι σημείο αναφοράς. Μια ράχη

Μικρή στάση με τον Νίκο Πετρούδη και τον Κώστα Κουκουρή. Ο Νίκος κρατάει ένα ειδικό σημάδι, που θα χρησιμοποιήσει μετά από λίγο. Απέναντι: Στον κορμό του δέντρου λευκό και κόκκινο σημάδι και στο χώμα το πανέμορφο κόκκινο liliium.

Κεραυνοβολημένος κορμός ρόμπολου. Με το σχήμα και τη θέση του στο έδαφος μοιάζει με υπέροχο φυσικό γλυπτό.

επίπεδη σχεδόν, με εξαίρετη θέα στον κάμφο και στο Αιγαίο, κατάσπαρτη με λευκόγκριζους ασβεστόλιθους και διακοσμημένη από τη φύση με ρόμπολα αιωνόβια. Για τους ορειβάτες η Πετρόστρουγκα είναι μια από τις καθιερωμένες στάσεις, μια γερή αναπνοή πριν από την περίφημη Σκούρτα, αυτό τον εχθρικό λόφο, που για πρώτη φορά αποκαλύπτει από τα **2.483μ.** της κορυφής του, το υπερθέαμα των ψηλών Ολύμπιων κορυφών.

Επανερχονται στο νου σκόρπιες αναμνήσεις από τον πατέρα μου, τους τότε βοσκούς της Πετρόστρουγκας, τους παλιούς ορειβάτες του **Σ.Ε.Ο.** Ποιος ξέρει πόσοι από κείνους τους υπέροχους ανθρώπους ζουν ακόμα και συνεχίζουν ν' ανηφορίζουν στο αγαπημένο τους βουνό.

-Ελάτε να σας δείξω κάτι παράξενο, λέει ο Νίκος.

Με έκπληξη βλέπουμε ένα μικρό τμήμα οβίδας, σφηνωμένης στον κορμό ενός ρόμπολου. Τόσες φορές στην Πετρόστρουγκα, ποτέ δεν είχε τύχει να την δω αυτή την οβίδα.

-Το καινούργιο καταφύγιο πού είναι; ρωτάω τους φίλους μας.

-Εκεί, λίγο πιο κάτω. Είσαι σίγουρος πως θέλεις να το δεις;

-Μα, βέβαια. Δεκαετίες τώρα είμαι πεπει-

σμένος για την αναγκαιότητα της ύπαρξής του, που μπορεί σε δυσμενείς καιρικές συνθήκες, να σώσει και ζωές.

-Ας πάμε λοιπόν, λέει ο Κώστας. Απλά προετοιμάσου γι' αυτό που θ' αντικρύσεις.

200 περίπου μέτρα μετά τις στάνες, στο ΝΑ αντιπρανές και λίγο χαμηλότερα, προβάλλει ένα ογκώδες πέτρινο κτίριο, με ισόγειο και δυο ορόφους, πολύ φιλόδοξη κατασκευή. Η εικόνα του από μακριά κρύβει τις λεπτομέρειες, μπάζα και άχρηστα οικοδομικά υλικά, σκουπίδια που ξεχειλίζουν απ' το μεγάλο βαρέλι και είναι διάσπαρτα παντού. Ο χώρος του ισογείου, το «καθιστικό» του καταφυγίου δηλαδή, έχει την πόρτα του ανοιχτή. Τζάκι, μερικά σιδερένια κρεβάτια με άθλια στρώματα πεταμένα εδώ κι εκεί, δάπεδο με κάθε είδους σκουπίδια και τοίχοι κατάγραφοι με αναρίθμητες «αναμνηστικές αναφορές» -αρχικά ονομάτων, ημερομηνίες, σύμβολα ή φράσεις- όσων πέρασαν τα τελευταία χρόνια από δω. Που, βέβαια, κάθε άλλο παρά ορειβάτες μπορούν να θεωρηθούν. Αντίθετα, είναι βάνδαλοι, απολίτιστοι, άξεστοι και ανιστόρητοι, που τυχαία και από δυστυχία συγκυρία βρέθηκαν στον **«Παρθενώνα της Ελληνικής Φύσης»**, στο βουνό των Ολύμπιων Θεών.

Εγκαινιάστηκε το 2004 το καταφύγιο. Ο μάστορας μάλιστα φρόντισε να εντοιχίσει -κατά το πρότυπο των παλιών μερακλήδων μαστόρων- τη σχετική χρονολογία με επιμελημένα κεραμιδάκια. Θα περίμενε κανείς, ότι το Καταφύγιο της Πετρόστρουγκας, όπως και το αντίστοιχο της Κορομπλιάς, θα λειτουργούσαν ανελλιπώς και μάλιστα με προδιαγραφές λιτότητας, ζεστασιάς και συντροφικότητας, όπως αρμόζει σε καταφύγια βουνού. Αντί γι' αυτές τις ρομαντικές έννοιες, έχουμε μπροστά μας την απτή πραγματικότητα.

-Το δυστύχημα είναι, ότι από δω περνάνε και ξένοι ορειβάτες, χιλιάδες κάθε χρόνο, λέει ο Κώστας. Δεν τολμώ να σκεφτώ τι είδους εικόνες και τι εντυπώσεις μεταφέρουν στις πατρίδες τους.

Καταφύγιο Πετρόστρουγκας. Έργο σημαντικότετο για πεζοπόρους και ορειβάτες, στα ενδιάμεσα της διαδρομής για τις υψηλές κορυφές. Δυστυχώς η εικόνα του, τόσο εξωτερικά όσο και εσωτερικά, μόνον ντροπή αποτελεί για το επίπεδο του πολιτισμού μας και μάλιστα στο παγκοσμίως διάσημο βουνό των Ολύμπιων Θεών.

Αγριοφράουλες (*Fragaria vesca*): το πιο αρωματικό μικρό φρούτο του δάσους

Γεωλογία-Υδρολογία.

Από γεωλογική άποψη ο Όλυμπος ανήκει στα νεώτερα βουνά του κόσμου. Υπολογίζεται ότι άρχισε να σχηματίζεται πριν από **180** εκατ. χρόνια (στη διάρκεια της Τριαδικής Περιόδου) ενώ η κύρια γένεσή του τοποθετείται στην Ηώκαινο Υποπερίοδο (**56-38** εκατ. χρόνια). Συγκριτικά αναφέρουμε, ότι η ηλικία της Πάρνηθας υπολογίζεται στα **360** εκατ. χρόνια. Κατά την Πλειστόκαινο Εποχή (περίπου **500.000** χρόνια πριν) ο Όλυμπος καλύφθηκε από παγετώνες (Πρώτη παγετωνική περίοδος). Τότε ολοκληρώθηκε η κύρια διάβρωση και αποσάθρωση των πετρωμάτων του, σχηματίστηκαν οι βαραθρώδεις κοιλόττες

και οι πολύ απόκρημες ψηλές κορυφές. Η τήξη των τελευταίων παγετώνων (Τρίτη παγετωνική περίοδος) έγινε μόλις πριν από **10.000-12.000** χρόνια. Ο σκληρός πάγος που βρίσκεται μόνιμα στα «Μεγάλα Καζάνια» ή στις μεγάλες χιονότρυπες, σώζεται πιθανότατα από εκείνη την εποχή.

Τα πετρώματα των δολομιτικών και κρυσταλλικών ασβεστόλιθων που κυριαρχούν στα υψηλότερα τμήματα του Ολύμπου είναι πορώδη και δεν συγκρατούν τα νερά του χιονιού και της βροχής. Έτσι, δεν υπάρχουν πάνω από τα 2.000 μέτρα πηγές. Χαμηλότερα όμως, όπου διεισδύουν και συμπαγή πετρώματα, υπάρχουν αρκετές πηγές. Ο Νέζης αναφέρει 40 πηγές από υψό-

μετρο 120 έως υψόμετρο 1880 μέτρων (Στράγγος ή Βρύση Αποστολίδη). Αξιοσημείωτο επίσης είναι, ότι ο ποταμός **Ενιππέας** και τα ρέματα **Ορλιά**, **Αράπη**, **Αγίας Κόρης** και **Παπά** είναι διαρκούς ροής με λιμνούλες και καταρράκτες.

Χλωρίδα.

Οι ποικίλες κλιματικές συνθήκες και οι μεγάλες υψομετρικές διαφορές ευνοούν την ύπαρξη άνω των **1700** ειδών φυτών, που αντιστοιχούν στο **25%** περίπου της συνολικής Ελληνικής χλωρίδας. **25** φυτά είναι **ενδημικά** του Ολύμπου, φυτώνουν δηλαδή **μόνον** στον Όλυμπο.

Πανίδα.

Αν και δεν έχει γίνει καμιά συστηματική με-

Η ιστορική «Κλεφτόβρυσ», κοντά στο λημέρι του διάσημου λήσταρχου του Ολύμπου, Γιαγκούλα

λέτη, έχουν καταγραφεί **182** είδη. Τα θηλαστικά είναι **34**, τα Πτηνά **129**, τα Ερπετά **14** και τα Αμφίβια **5**.

Εθνικός Δρυμός Ολύμπου.

Στις **9.6.1938** θεσμοθετήθηκε ο Όλυμπος ως ο **πρώτος** στην Ελλάδα Εθνικός Δρυμός με σκοπό την προστασία της γεωμορφολογίας, της πανίδας και χλωρίδας του βουνού. Ο πυρήνας του Δρυμού έχει έκταση **39.880** στρέμματα και περίμετρο **32** περίπου χιλιομέτρων.

Δεν θα επεκταθούμε στην μυθολογία και ιστορία, στις αρχαιολογικές θέσεις, τα χριστιανικά μνημεία και τα τόσα άλλα ενδιαφέροντα του Ολύμπου. Θα περιοριστούμε σε μια επιγραμματική αναφορά των πρώτων αναβά-

σεων και αναρριχήσεων του βουνού.

Πρώτος σύγχρονος εξερευνητής του Ολύμπου πρέπει να θεωρείται ο **Όσιος Διονύσιος**, που γύρω στα **1550** έφτασε μέχρι την κορυφή του **Προφήτη-λία** στα **2.803μ.**, όπου έχτισε με ξερολιθιά το ομώνυμο ξωκκλήσι, το ψηλότερο στην Ελλάδα. Η τιμή, ωστόσο, της κατάκτησης του Μύτικα ανήκει στον κυνηγό αγριοκάτσικων **Χρήστο Κάκαλο** (1882-1976), στον διάσημο Ελβετό φωτογράφο **Frederic Boissonas** (1858-1946) και στον επίσης Ελβετό συγγραφέα **Daniel Baud-Bovy** (1870-1958). Μετά από κακές καιρικές συνθήκες και περιπέτειες οι τρεις τολμηροί άνδρες κατακτούν την κορυφή στις **10:25'** το πρωί, στις **2 Αυγούστου του 1913**.

Ο Χρήστος Κάκαλος ανεβαίνει για τελευταία φορά στον Μύτικα στις **14.9.1972**, σε ηλικία **90** ετών!, μαζί με τον **Κώστα Ζολώτα**. Η ιστορική φωτογραφία περιέχεται στο βιβλίο του Νέζη. Μετά την πρώτη κατάκτηση ακολουθεί μια ατελείωτη σειρά αναβάσεων στον Μύτικα και στο εξίσου δύσκολο **Στεφάνι** (**2.912μ.**), από αμέτρητους ορειβάτες απ' όλες τις χώρες της υπηλίου.

Τις πρώτες αναρριχητικές διαδρομές στον Όλυμπο αλλά και στην Ελλάδα χαράζει ο Ιταλός δάσκαλος της αναρρίχησης **Emilio Comici** τον Ιούνιο του **1934**. Σήμερα υπάρχουν πάνω από **80** αναρριχητικές διαδρομές ποικίλων βαθμών δυσκολίας σε ορθοπλαγιές διάφορων κορυφών.

Φεύγουμε σαν κυνηγημένοι. Δεν αντέχουμε να συναπαντηθούμε με την ομάδα των ξένων ορειβατών, που κατηφορίζουν προς το μέρος μας. Στις στάνες της Πετρόστρουγκας οι καλυβούλες των βοσκών δείχνουν αναλλοίωτες στο χρόνο, λιτές, καμωμένες με ταπεινά υλικά. Κάποια ακαταστασία υπάρχει, όχι όμως σκουπίδια.

Σαρακατσάνος αυθεντικός ο **Γιώργης Λαφατζής**, από πατέρα κι από μάνα. Κάθε χρόνο, με το λιώσιμο των χιονιών, ανηφορίζει με τα πρόβατά του από τον κάμπο. Γύρω στα τελειώματα του Σεπτέμβρη παίρνει την κατηφόρα για ξεχειμώνασμα στο Δίον.

-40 χρόνια έρχομαι 'δω πάνω, από το 1969, λέει ο Γιώργης. Έλειψα μόνον την 5ετία 2000-2005.

-Τα βράδια πρέπει να κάνει κρύο, λέει η Άννα.

-Κρύο να δεις! Δεν έχει μια βδομάδα που έβγαλα από πάνω μου τη φλοκάτη. Κράτησα

όμως τις δυο κουβέρτες.

Δοκιμάζουμε το τυρί του Γιώργη, αποκλειστικά από πρόβειο γάλα. Πικάντικο και σκληρό, γεύση εξαιρετική. Πριν τον αποχαιρετήσουμε, δεν παραλείπουμε να πάρουμε μαζί μας.

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗΝ ΚΟΡΟΜΗΛΙΑ

17:45' Ξεκινάμε από τα **1930μ.** με κατεύθυνση ΒΑ προς Κορομηλιά.

-Καλή αντάμωση, Γιώργη. Μόλις πιάσουν τα κρύα θα σ' αναζητήσουμε στο Δίον. Να μας έχεις φυλαγμένο και κασοκίσιο τυρί.

Δροσούλα τούτη την ώρα, ευχάριστο το βάδισμα. Πολύ γρήγορα μπαίνουμε σε δάσος οξυάς. Το μονοπάτι πετρώδες αλλά καλοσχηματισμένο και βατό. Σε πολλά σημεία είναι καλυμμένο από ξερόφυλλα οξυάς. Κερδίζουμε με μεγάλη ταχύτητα

υψόμετρο, οι κλίσεις είναι πολύ έντονες στην κατάβαση. Η αντίστροφη πορεία θα είναι πραγματική δοκιμασία. Στα **1.640μ.** μπαίνουμε σε μεικτό δάσος μαυρόπευκων, ρόμπωλων και οξυάς.

18:20'. Φτάνουμε σε αυχένα, στα **1.600μ.** Δυο παγκάκια κάτω από αιωνόβια οξυά, τοπίο ειδυλλιακό, θέες εκπληκτικές.

-Ελάτε να σας δείξω ένα άγνωστο μονοπάτι, λέει ο Νίκος.

Μερικές δεκάδες μέτρα ανηφορικά δεξιά, συναντάμε μεγάλο βράχο με κόκκινα σημάδια.

-Είναι παλιό μονοπάτι, που το σημάδεψα ως την **Μπάρμπα**. Λιγότερο από μιάμιση ώρα μέχρι εκεί.

Το μονοπάτι, πάντα βατό κι ελικοειδές, διασχίζει αμιγές δάσος οξυάς. Είναι μια απίστευτα ωραία διαδρομή, που λίγο αργότερα εισχωρεί σε δάσος με πανύψηλα μαυρόπευκα.

19:45'. Δυό ώρες μετά την αναχώρησή

Απέναντι σελίδα: Σαρακατσάνος αυθεντικός ο Γιώργης Λαφατζής και εξαιρετός τυροκόμος, είναι παλιός κάτοικος της θερινής Πετρόστρουγκας από το 1969. Με υψόμετρο 1935μ., η Πετρόστρουγκα είναι ράχη στην ΒΑ πλευρά του Ολύμπου. Ονομάστηκε έτσι από τις στρούγκες που βρίσκονται εκεί. Η ονομασία προέρχεται από την κουτσοβλάχικη -αρωμουνική λέξη *strunga*, δηλ. πέτρινη στρούγκα. Πρωτοαναφέρεται από τους Fred. Boissonnas και Daniel Baud - Bony στα κείμενα τους για την πρώτη ανάβαση στον Μύτικα το 1913 (N. NEZHS).

Επάνω: Η κατάβαση στο καταφύγιο της Κορομηλιάς, μέσα από αμιγές δάσος οξυάς είναι μια από τις ωραιότερες διαδρομές.

μας βρισκόμαστε μπροστά στο καταφύγιο της Κορομηλιάς. Έχουμε έτσι ολοκληρώσει μια κυκλική διαδρομή σε μερικά από τα ωραιότερα τοπία και μονοπάτια του Β-ΒΑ ορεινού όγκου του Ολύμπου.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η ανάβαση στην Πετρόστρουγκα από τα υψίπεδα της Βροντούς και η επιστροφή στα υψίπεδα του Δίου συνιστά μια εξαιρετική και όχι ιδιαίτερα γνωστή κυκλική διαδρομή, με συνεχείς αποκαλύψεις νέων τοπίων και εικόνων υψηλού φυσικού κάλλους του Ολύμπου. Με στάσεις ικανοποιητικής διάρκειας απαιτείται χρόνος τουλάχιστον 8 ωρών. Αυτονόητη η καλή φυσική κατάσταση και η πρόβλεψη επαρκούς ποσότητας νερού. Μειονέκτημα οι αρκετά δύσβατοι χωματόδρομοι των 20 συνολικά χιλιομέτρων ως τα σημεία αφετηρίας και τερματισμού και η αναγκαιότητα ύπαρξης και δεύτερου αυτοκινήτου.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Οφείλουμε πολλές ευχαριστίες στον **Νίκο Πετρούδη** και **Κώστα Κουκουρή**, που για άλλη μια φορά έθεσαν στη διάθεσή μας το χρόνο και την ορειβατική τους εμπειρία για την πραγματοποίηση της υπέροχης πορείας στα μονοπάτια του Ολύμπου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Νίκος Νέζης, «Ολυμπος», εκδ. ΑΝΑΒΑΣΗ, β'.εκδ. ΑΘΗΝΑ 2003
- Νίκος Χαρατσής, «ΟΔΗΓΟΣ ΟΛΥΜΠΟΥ ΓΙΑ ΠΕΡΙΠΑΤΗΤΕΣ», Α! εκδ., Βόλος 1998
- Γ. Χατζής - Μ. Τερζόπουλος, «ΓΙΑΓΚΟΥΛΑΣ, λήσταρχοι του Ολύμπου», εκδ. ΜΑΤΙ, Κατερίνη 1991

ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ ΔΙΟΥ

Από Θεσσαλονίκη: 95χλμ.

Από Αθήνα: 420χλμ.

ΑΝΑΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΕΤΡΟΣΤΡΟΥΓΚΑ

Αφετηρία: Ανώνυμος αυχέννας 4 περίπου χλμ. πάνω από Πηγή Μαστρούλη. Υψ. **1.100μ.**

Τερματισμός: Ράχη Πετρόστρουγκας. Υψ. **1.930μ.**

Υψομετρική διαφορά: +830μ.

Μονοπάτι: Εμφανές και βατό, σήμανση επαρκής.

Πορεία: Πολύ ευχάριστη, με μεγάλα τμήματα στη σκιά. Κατά τόπους κουραστική εξαιτίας έντονων κλίσεων.

Χρόνος: Χωρίς στάσεις **±4 ώρες.**

Αξιοθέατα: Θαυμάσιες διασχίσεις δασών, ιστορική Κλεφτόβρυση, σημεία θέας, πανέμορφη Ράχη Πετρόστρουγκας και γραφικές στάνες. Δυνατότητα συνέχισης για τα υψίπεδα του Ολύμπου.

Μειονεκτήματα: Απαράδεκτη κατάσταση Καταφυγίου Πετρόστρουγκας.

ΚΑΤΑΒΑΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΤΡΟΣΤΡΟΥΓΚΑ

Αφετηρία: Ράχη Πετρόστρουγκας. Υψ. **1.930μ.**

Τερματισμός: Καταφύγιο Κορομηλιάς. Υψ. **990μ.**

Υψομ. Διαφορά: -940μ.

Μονοπάτι: Εμφανές με σήμανση επαρκή.

Πορεία: Εύκολη γενικά και πολύ ευχάριστη. Μεγάλα διαστήματα στη σκιά. Υπάρχουν τμήματα με έντονες κλίσεις και ελαφρά κακοτράχαλο μονοπάτι.

Χρόνος: Χωρίς στάσεις **±2 ώρες.**

Αξιοθέατα: Εκπληκτικά δάση ρόμπολου, μαυρόπευκων και οξυάς. Θέες Ολύμπου και μακρινού ορίζοντα.

Μειονεκτήματα: Έλλειψη πηγαίου νερού στη διαδρομή. Καταφύγιο Κορομηλιάς κλειστό

Χάρτης μέρους του Ολύμπου, ειδικά σχεδιασμένος για το άρθρο από τις εκδόσεις **Ανάβαση**

ΚΕΙΜΕΝΟ: ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΜΠΑΣΓΙΟΥΡΑΚΗΣ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: ANNA ΚΑΛΑΪΤΖΗ

Φαράγγι Ορλιά

ΟΛΥΜΠΟΣ

Στα υψίπεδά του υπήρξε άτυχος ο Όλυμπος. Όλα τα πετρώματά του, πάνω απ' τα 2.000 μέτρα, αποτελούνται από δολομίτες και ασβεστόλιθους. Είναι πετρώματα πορώδη, που δεν συγκρατούν τα άφθονα νερά απ' τα χιόνια και τις βροχές. Σ' αυτή την γεωλογική ιδιαιτερότητα οφείλεται η παντελής απουσία πηγών στα ψηλά-ματα του Ολύμπου. Αν εκεί ψηλά ήταν τα πετρώματα συμπαγή, τότε το κοίλο τμήμα του περιφημου Οροπέδιου των

Μουσών, θα ήταν μια από τις θαυματικότερες ορεινές λίμνες της Ελλάδας. Χαμηλότερα, ωστόσο, παρεμβάλλονται ανάμεσα στους ασβεστόλιθους και πετρώματα συμπαγή. Δημιουργούνται έτσι δεκάδες πηγές αλλά και ο ποταμός Ενιππέας και τέσσερα ρέματα διαρκούς ροής. Ένα απ' αυτά είναι το **Ρέμα του Ορλιά**, στην κοίτη του ομώνυμου φαραγγιού. Η επίσκεψή του μας αποκαλύπτει έναν παράδεισο απρόσμενης ομορφιάς.

Με το εκπληκτικό σχήμα του κορμού του αιωνόβιου μαυρόπευκου η φύση αναδεικνύεται σ' έναν αξεπέραστο ξυλογλύπτη.

Στο Μονοπάτι του Ορλιά

Ένας ευθύς, ελαφρά ανηφορικός ασφαλτόδρομος ΝΔ της κωμόπολης του Δίου, καταλήγει μετά από 5 περίπου χλμ. στο εκκλησάκι του Αγ. Κων/νου. Μερικές δεκάδες μέτρα πιο πάνω διακρίνουμε στο πρηνές του χωμάτινου δρόμου, την αρχή του μονοπατιού.

09:50'. Ξεκινάμε την πορεία μας από υψόμ. **320** μέτρων. Το μονοπάτι είναι άριστο, ελαφρά ανηφορικό και με σήμανση πυκνή. Είναι πολύ ευχάριστη η πορεία γιατί, για μεγάλα διαστήματα, κινούμαστε στη σκιά. Σε ορισμένα σημεία η βλάστηση είναι τόσο πυκνή που χάνεται ο ήλιος. Είναι μια βλάστηση με συναρπαστική ποικιλία δέντρων, που συνυπάρχουν ειρηνικά. Έτσι τα πουρνάρια αναπτύσσονται συντροφικά με τα κέδρα και τα πυξάρια, οι αριές και τα μηλιάρια φιλοξενούν με ευχαρίστηση ανάμεσά τους δάφνες με φύλλα ευωδιαστά, ενώ πάντα υπάρχει χώρος για αβατσινιές, αραιά σφενδάμια και γάβρους. Παραδόξως απουσιάζουν από

Αριστερά: Τα πλούσια νερά στο φαράγγι του Ορλιά δημιουργούν συνεχόμενες λιμνούλες και καταράκτες.

Δεξιά: Δεν χρειάζεται να έχει εικαστικές γνώσεις κάποιος για να καταλάβει με πόση αξιοπιστία έχει απεικονίσει η φύση στην βραχώδη πλαγιά τη μορφή του Ινδιάνου.

το προσκλητήριο της φύσης οι βαλανιδιές ή τουλάχιστον δεν είναι από το μονοπάτι μας εμφανείς. Εξίσου ανύπαρκτα από την κοίτη του ρέματος είναι και τα πλατάνια, τα κατ' εξοχήν υδρόφιλα δέντρα των Ελληνικών ρεμάτων και ποταμών.

10:15'. Με ήπιες κλίσεις φτάνουμε στην πηγή «**Ίταμος**», σε υψόμ. **410μ.** Είναι κατασκευασμένη από τον Ε.Ο.Σ. Δίου το 2003 και μας ξεδιψάει με εξαιρετικής ποιότητας και πολύ κρύο νερό. Κοντά μας η ολόκαθαρη ροή και το κελάρυσμα του Ορλιά. Μετά την πηγή το μονοπάτι συνεχίζει ελικοειδές κι ανηφορικό. Σε κάποια σημεία με έντονες κλίσεις έχουν τοποθετηθεί σκαλοπάτια με κορμούς, που συνδυ-

άζονται με το περιβάλλον ιδανικά. Στην πυκνή βλάστηση κάνουν την εμφάνισή τους και αγριοκουμαριές, με τους χαρακτηριστικούς λείους κορμούς. Στην προσπάθειά τους να βρουν διόδο προς το φως, πυξάρια και μπλιάρια έχουν διαμορφώσει ιδιαίτερα λεπτούς, και ολόϊσιους κορμούς. **10:45'** Συναντάμε δεξιά μια παράκαμψη προς την τοποθεσία «**Καταρράκτης Κόκκινου Βράχου**». Μέσα από συχνές εμφανίσεις ίταμων ένα στενό, ήπιο μονοπάτι καταλήγει σ' ένα 5λεπτο στο ρέμα. Βραχώδης η κοίτη με απότομα σημεία, που δημιουργούν βουερή, γοργοκίνητη ροή, με μικρούς αφρισμένους καταρράκτες και λιμνούλες. Επιστρέφοντας στο κύριο μονοπάτι μας περιμένει πορεία ανηφορική. Καθώς φτάνουμε σε υψόμετρο 500 περίπου μέτρων, προβάλλει ένα νέο δέντρο και διεκδικεί μια θέση ανάμεσα στα άλλα. Είναι **οξυές**, εμφάνιση καθόλου συνηθισμένη σ' αυτό το υψόμετρο. Λίγο πιο πάνω περνάμε από αυχένα με θέα στο φαράγγι. Αθέατο χαμηλά ακούγεται το ρέμα. **11:30'** Φτάνουμε σε νέο αυχένα, σε υψόμετρο **750** μέτρων. Χαρακτηριστική είναι η πινακίδα που έχει απομείνει από τον «OLYMPUS MARATHON», τον φημισμένο διεθνή Μαραθώνιο των **43.8** ορεινών χιλιομέτρων του Ολύμπου (τεύχος 47, Σεπ-Οκτ 2005). Μια άλλη πινακίδα δεν συμπαθεί τις ανηφοριές, μας κατευθύνει στο μονοπάτι, που χαμηλώνει προς το ρέμα. Οι πληροφορίες μας κάνουν λόγο για τοπίο με εικόνες ιδιαίτερες. Δεν είναι υπερβολή. Σ' ένα πεντάλεπτο βρισκόμαστε κυκλωμένοι από μια ζούγκλα αληθινή, με μεγάλη ποικιλία δέντρων, υδροχαρείς θάμνους και, ασυνήθιστα λουλούδια. Στις αρχές του Αυγούστου η ροή του ρέματος εξακολουθεί να είναι δυνατή. Περνάμε, ωστόσο, εύκολα το ρέμα. Κάποιες άλλες εποχές, είναι προφανές, ότι είναι αδιαπέραστο. Ίσως μάλιστα, μετά από ισχυρές βροχοπτώσεις, να είναι και επικίνδυνο. Για μερικά λεπτά βαδίζουμε στην ΒΔ (δεξιά) όχθη, σε υποτυπώδες μονοπάτι. Πολύ γρήγορα φτάνουμε μπροστά σε μια λιμνούλα. Τα νερά της ταράζει ένας θεαματικός καταρράκτης, που πέφτει με πάταγο από ύψος 7-8 μέτρων. Εδώ το φαράγγι

στενεύει, κάνει τον ήπιο χαρακτήρα του. Οι απότομοι βράχοι προσδίδουν στο τοπίο μια άγρια ομορφιά. Αυτή τη γοητεία της φύσης, ανάμεικτη με κινδύνους και συγκινήσεις, απολαμβάνουν όσοι ειδικεύονται σε καταρριχήσεις φαραγγίων.

Επιστρέφουμε στον αυχένα. Η πορεία μας αλλάζει κατεύθυνση, ανηφορίζει προς τα ανατολικά, απομακρύνεται οριστικά από τη κοάνη του φαραγγιού. Ο αρχικός ανήφορος, γρήγορα δίνει τη θέση του σ' ένα μονοπάτι ομαλότατο, επίπεδο σχεδόν, κάτω από τη σκιά αιωνόβιων μαυρόπευκων. Είναι δέντρα ωραιότατα, μεγάλης οικολογικής και αισθητικής αξίας. Είναι αληθινή ευτυχία να βαδίζουμε δίπλα στους στιβαρούς, ευθυτενείς κορμούς. Με την αλλαγή της κατεύθυνσης αποκαλύπτονται εξαιρετικές θέες στον κάμπο αλλά και σε αντικρινά συγκροτήματα βράχων πολύ εντυπωσιακά. Είναι μια διαδρομή εκπληκτικής ωραιότητας, απ' αυτές που εύχεται κανείς να συνεχίζονταν για ώρες. **12:25'** Στο κορυφαίο του σημείο το μονοπάτι έχει ένα παγκάκι θέας και ρεμβασμού. Δεν αρνιόμαστε μια λιγότερη στάση στην καρδιά της φύσης του Ολύμπου. Το υψόμετρο έχει φτάσει τα **790** μέτρα.

12:50' Φτάνουμε σε κομβικό σημείο με πινακίδες σε κορμό πεύκου. Η αριστερή οδηγεί στο «*παλιό μονοπάτι*», που κατηφορίζει προς τον Αγ. Κων/νο, την αφετηρία της διαδρομής μας. Η δεξιά μας κατευθύνει ανηφορικά προς Κορομηλιά, στα χνάρια του OLYMPUS MARATHON. Λίγα λεπτά αργότερα, μερικά ξύλινα σκαλοπάτια μας βγάζουν αιφνιδιαστικά στον χωματόδρομο προς το καταφύγιο. Η παχειά λευκή σκόνη στο οδόστρωμα, δεν είναι η πιο ειδυλλιακή εξέλιξη μετά από τόσα υπέροχα μονοπάτια. Ευτυχώς, στο αντικρινό πρανές ξαναβρίσκουμε τη στενή στράτα του δάσους, που γρήγορα όμως ξανακόβεται απ' το δρόμο. Ξαναπαίρνει τα νηία της διαδρομής το μονοπάτι, όχι όμως για πολύ. Ο δρόμος επικρατεί οριστικά, άχαρος, σκονισμένος, κατάσπαρτος από πέτρες. Το μήκος του ως το καταφύγιο ξεπερνάει τα 500μ.

13:20' Φτάνουμε στο Καταφύγιο της Κορομηλιάς, σε υψόμετρο **990μ**. Δεκάδες

κορομπλιές είναι φορτωμένες με κορόμπλα διαφόρων ποικιλιών. Κάποιων η γεύση είναι υπέροχη.

Το καταφύγιο έχει θέση με κορυφαία θέα. Βρίσκεται ακόμη στην αρχή του εξαιρετικού μονοπατιού προς την ράχη της Πετρόστρουγκας και τα διάσημα υψίπεδα του Ολύμπου. Ωστόσο παραμένει ανεξήγητα κλειστό. Δεν μας κρατάει τίποτε στον τόπο. Ξεκινάμε την επιστροφή.

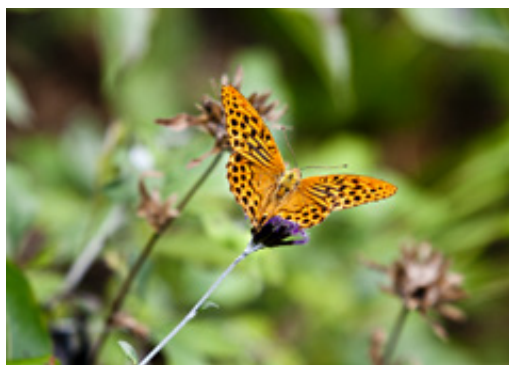
14:00'. Αναχωρούμε από το καταφύγιο και 20' μετά βρισκόμαστε στον κορμό του πεύκου με τις δυο πινακίδες. Μας προβληματίζει ο χαρακτηρισμός του μονοπατιού προς τον Αγ. Κων/νο, ως «παλιό». Πιθανότατα έχει πάψει να βρίσκεται σε χρήση. Κοιταζόμαστε μερικά δευτερόλεπτα με την Άννα. Και φυσικά ενδίδουμε στην πρόκληση του αγνώστου.

Ξεκινάει αξιόπιστο και φιλικό το μονοπάτι, ανάμεσα από αιωνόβια μαυρόπευκα. Στη συνέχεια όμως αποκαλύπτονται οι συνέπειες της μακρόχρονης εγκα-

Πάνω: Η βραχώδης μορφή είναι εντυπωσιακή και αναγνωρίζεται από όλους. Δεξιά: αρσενικό άτομο της πεταλούδας *Argynnis raphia*. Αναγνώριση: Λάζαρος Παμπέρης.

τάλειψης. Σημάδια ορατά έχουν πάψει να υπάρχουν, το ίχνος του μονοπατιού πολλές φορές είναι ανεπαίσθητο, εξαφανισμένο κάτω από άφθονες βελόνες πεύκων. Η ασάφειά του γίνεται μεγαλύτερη από τους θάμνους που έχουν αναπτυχθεί αλλά και από τα πολλά πεσμένα κλαδιά. Την πορεία μας επίσης δυσκολεύουν οι έντονες κλίσεις και το κακοτράχαλο έδαφος, που σε πολλά σημεία είναι ολισθηρό. Κάποιες φορές έχουμε την αίσθηση πως κατακυλάμε, παρασυρμένοι απ' τον κατήφορο. Δεν βαρυνκωμούμε, ωστόσο. Αντιμετωπίζουμε με στωικότητα τις συνέπειες της επιλογής μας.

Αυτή η φρενήρης πορεία στον κατήφορο συντομεύει σημαντικά τη διάρκεια

της επιστροφής. Στις **15:40'** λοιπόν, μόλις 1 ώρα και 40' από το Καταφύγιο της Κορομπλιάς, βρισκόμαστε στον χωματόδρομο, 200 μέτρα πριν απ' το αυτοκίνητο. Είμαστε όμως εξουθενωμένοι από την καταπόνηση των ποδιών.

-Δεν θα συνιστούσα σε κανέναν αυτό το μονοπάτι, λέω στην Άννα. Εκτός αν βιαζόταν να επιστρέψει.

Σέρνοντας τα πόδια κατευθυνόμαστε κάθιδροι προς το αυτοκίνητο. Στο ζεστό απομεσήμερο του Αυγούστου μας περιμένει μιάνμιση ώρα επιστροφή.

-Τώρα θα βαδίσουμε λίγο ακόμα, λέει ξαφνικά η Άννα.

-Για να πάμε πού; ρωτώ κατάπληκτος.

-Στον τόπο της απόλυτης χαλάρωσης. Την δικαιούμαστε άλλωστε μετά από τόση ένταση.

Μερικά μέτρα δεξιότερα από το πρωινό μονοπάτι μπαίνουμε σ' έναν χορταρισμένο δρομίσκο με χαντάκι που εμποδίζει τα αυτοκίνητα. Κατευθυνόμαστε προς το ρέμα του Ορλιά. Τρία λεπτά μετά μας αποκαλύπτεται μια εικόνα, αθέατη από το πρωινό μονοπάτι. Ειν' ένας καταρράκτης ύψους 3 μέτρων, που καταλήγει σε μια λιμνούλα απίστευτης ωραιότητας. Με διάμετρο τουλάχιστον 10 μέτρων η λιμνούλα έχει νερό κρύσταλλο και μάλιστα σε τέτοια θερμοκρασία, που την συννηθίζει εύκολα το σώμα. Κούραση και ιδρώτας, ανήκουν στο παρελθόν. Δεν μπορώ να πιστέψω, ότι ελάχιστα λεπτά πριν, έσερνα τα πόδια μου στον σκονισμένο χωματόδρομο. *-Νιώθω σαν να ζούμε σε ταινία, μου λέει*

ΑΝΑΒΑΣΗ

Αφετηρία: Εξωκκλήσι Αγ. Κων/νου (5χλμ. από Δίον). Υψ. **320μ.**

Τερματισμός: Καταφύγιο Κορομπλιάς. Υψ. **990μ.**

Υψομ. Διαφορά: **670μ.**

Χρόνος (χωρίς στάσεις): **2.5-3 ώρες.**

Μονοπάτι: Απόλυτα εμφανές και βατό, σήμανση συνεχής.

Πορεία: Ενδιαφέρουσα, ευχάριστη και στα ανηφορικά σημεία κουραστική. Πλεονέκτημα τα μεγάλα διαστήματα στη σκιά.

Αξιοθέατα: Πυκνά δάση ποικίλων δέντρων και αιωνόβια μαυρόπευκα. Εξαιρετικές θέσεις θέας. Στο πρώτο τμήμα της διαδρομής, πηγή νερού.

Μειονεκτήματα: Απογοητευτικό θέαμα του κλειστού καταφυγίου.

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ

(ΜΕΣΩ ΠΑΛΙΟΥ ΜΟΝΟΠΑΤΙΟΥ)

Μονοπάτι: Ασαφές, κατά τόπους κλεισμένο, απότομο και κακοτράχαλο. Συνιστάται για την επιστροφή το μονοπάτι της ανάβασης.

Μέγιστο πλεονέκτημα: Η λιμνούλα με τον καταρράκτη στο Ρέμα του Ορλιά.

η Άννα, με λιμνούλες και καταρράκτες σε εξωτικό, μακρινό νησί.

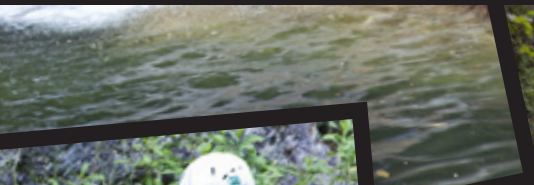
-Που απέχει όμως μόλις 100χλμ. απ' την πόλη μας. Και δεν είναι άλλο από το Ρέμα του Ορλιά. Η μέγιστη ανταμοιβή της φύσης στον πεζοπόρο του φαραγγιού.

Δεν ήξερα βέβαια εκείνη τη στιγμή, ότι αυτή η εικόνα ήταν απλά ο προπομπός όσων θα επακολουθούσαν με την εμπειρία του CANYONING στο Φαράγγι του Ορλιά.

CANYONING

KEIMENO: ANNA KALAÏTZH

Σ Τ Ο Ν Ο Ρ Λ Ι Α

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: ΑΝΝΑ ΚΑΛΑΪΤΖΗ, ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΠΑΣΓΙΟΥΡΑΚΗΣ

Κατάβαση του Ορλιά με Canyoning: Μια μοναδική βιωματική εμπειρία

Πώς να είναι το Ρέμα του Ορλιά; Αυτό το ερώτημα με απασχολούσε καθώς βάδιζα με τον Θεόφιλο στο μονοπάτι. Ένα μονοπάτι που ανηφορίζει παράλληλα με το ρέμα, περνάει από το καταφύγιο της Κορομπλιάς και συνεχίζει για την Πετρόστρουγκα και τον Όλυμπο.

Το μόνο που είχα δει και μ' είχε ενθουσιάσει ήταν η κατάληξή του. Αυτή η πανέμορφη λιμνούλα με τον καταρράκτη, λίγα μέτρα δεξιά-αριστερά από την αρχή του μονοπατιού.

Το μεγαλείο όμως του Ορλιά είναι μέσα, βαθύτερα και ψηλότερα, και μόνο με ειδικό τρόπο μπορείς να το δεις, να το απολαύσεις.

Οι έρευνές μου στο διαδίκτυο έφεραν αποτελέσματα.

-Σας περιμένω την Πέμπτη 5 Αυγούστου στις 10 ακριβώς στο εκκλησάκι του Αγίου Κωνσταντίνου. Θα κατεβάσω μία ομάδα 8 ατόμων, μπορώ να πάρω και σας.

Κλείνω το τηλέφωνο και δεν μπορώ να πιστέψω την τύχη μου. Σε λίγες μέρες θα βρίσκομαι με τον παλιό και καλό μου φίλο, έμπειρο ορειβάτη και αναρριχητή **Βασίλη Γραβάνη** υπεύθynu της «**Olympos Trek**», στο ρέμα του Ορλιά.

Μετά όμως τον αρχικό μου ενθουσιασμό σκέφτομαι πως δεν έχω καμιά εμπειρία στο canyoning. Ο Δημήτρης που με συνοδεύει έχει ανάλογες εμπειρίες από το στρατό.

5 Αυγούστου όλοι συνεπείς στο ραντεβού μας. Μια πολύχρωμη αλλά και πολύγλωσση παρέα (Έλληνες, Άγγλοι, και Τσέχοι), στο προαύλιο του Αγ. Κωνσταντίνου δοκιμάζουμε τις στολές νεοπρέν που μας παρουσιάζουν οι οδηγοί μας.

11:00 Ξεκινάμε την πορεία στο μονοπάτι. Νιώθω πολύ οικείο το περιβάλλον. Είναι η τέταρτη φορά που περπατάω σ' αυτό το υπέροχο, γεμάτο βλάστηση και αρώματα μονοπάτι. Σκέφτομαι πως θα ήταν πραγματική ευτυχία για κάποιον ντόπιο να το κάνει συχνά σαν έναν υγιεινό πρωινό περίπατο.

Σε **50'** φτάνουμε στο σημείο εκκίνησης. Η ομάδα είναι πολύ ομιλητική και εξωστρεφής. Κάποιοι έχουν ξανακάνει canyoning και μιλάνε με ενθουσιασμό για παλαιότερες εμπειρίες σε άλλες περιοχές. Φοράμε τα τελευταία αξεσουάρ της στολής μας, ειδικές κάλτσες, κράνη, την ειδική ζώνη και περνάμε ένας-ένας από το άγρυ-

Η περιπέτεια συναντά την αντοχή στα **12 MegaPixels**. Η **Pentax W80** είναι μια αξιόπιστη επιλογή για φωτογραφία δράσης. Αδιάβροχη ως και τα **6 μέτρα**, προσφέρει επίσης αντοχή σε **κρύο, σκόνη και πτώσεις**.

πνο μάτι των οδηγών μας. Όλα πρέπει να ελεγχθούν σχολαστικά. Προέχει η ασφάλειά μας.

Ξεκινάμε να περπατάμε μέσα σε μικρές λιμνούλες που έχουν σχηματιστεί από προηγούμενους καταρράχτες για να φτάσουμε στο σημείο από όπου θα ξεκινήσουμε την κατάβαση.

-Η σημερινή μας κατάβαση θα γίνει στον τμήμα του Ορλιά II. Αρχίζει στα 550μ. και τελειώνει στα 320μ. Με βασικό κριτήριο το χρόνο έχουμε χωρίσει τον Ορλιά σε I, II και III, μας λέει ο Βασίλης. Θα ήταν αδύνατον και κουραστικό να γίνουν και τα τρία τμήματα σε μία μέρα. Τα τεχνικά χαρακτηριστικά του κάθε τμήματος αντιστοιχούν και σε ένα είδος βαθμού δυσκολίας. Αυτό το τμήμα του Ορλιά που θα κάνουμε σήμερα προσφέρει κυριολεκτικά όσα είναι δυνατά να προσφέρει ένα φαράγγι, σε σχέση με το αντικείμενο του canyoning. Υπέροχη φύση, ασφαλείς βουτιές σε κρυστάλλινες βάθρες, συναρπαστικά συνεχόμενα ραπέλ (κατέβασμα με

σχοινί) 7 τον αριθμό, από 8μ έως 30μ., εντυπωσιακές νεροτσουλήθρες και ελάχιστο περπάτημα μέσα στο φαράγγι.

12:45' Αρχίζει το μάθημα για τους αρχάριους στον πρώτο καταρράχτη. Νιώθω λίγο σφιγμένη καθώς ο Βασίλης περνάει το σχοινί από το ειδικό κλειδί της ζώνης μου και με παροτρύνει να αφήσω τον εαυτό μου ελεύθερο με το σώμα να αιωρείται.

Πώς όμως να αφεθώ όταν βρίσκομαι κρεμασμένη από ένα σχοινί; Όταν τα πόδια μου γλιστράνε στα βράχια από το νερό του καταρράχτη; Και όταν, γυρνώντας το κεφάλι μου, διαπιστώνω πως είμαι μετέωρη σε ύψος 6 περίπου μέτρων; Ωστόσο, δεν έχω άλλη επιλογή. Οφείλω να υπακούσω τυφλά στις οδηγίες.

-Αφήνουμε το σώμα μας να αιωρείται πάνω στο σχοινί, δεν χρησιμοποιούμε καθόλου τα πόδια μας στο κατέβασμα παρά μόνο για καλύτερη στάση του

σώματός μας, φρενάρουμε με το ένα χέρι κρατώντας το σχοινί.

Περνάμε όλοι από το μάθημα εκπαίδευσης. Οι αρχικοί μου φόβοι έχουν μετριασθεί πολύ. Βρισκόμαστε ήδη σε έναν άλλο κόσμο υπέροχο. Η αδρεναλίνη ανεβαίνει, τα συναισθήματα είναι πρωτόγνωρα. Η επαφή με την φύση πολύ στενή και η ευχαρίστηση αφάνταστη και μοναδική. Νιώθω μία ψυχική πληρότητα.

Αφήνω τον εαυτό μου ελεύθερο, το σώμα μου να αιωρείται και δέχομαι με την μεγαλύτερη ευχαρίστηση την δύναμη του νερού, που πέφτει πάνω μου καθώς κατεβαίνω σχεδόν μέσα στον καταρράκτη των 30μ.

Ραπέλ, λιμνούλες και καταρράχτες, μεγάλοι και μικροί. Νεροτσουλήθρες και βουτιές. Γέλια, φωνές και ενθουσιασμός. Ζούμε όλοι ένα αδιάκοπο παιχνίδι με τα διαφορετικά πρόσωπα του ρέματος του Ορλιά, άλλοτε ορμητικά και βουερά

κι άλλοτε γαλήνια, στις πιο όμορφες πισίνες της φύσης. Περνούν οι ώρες, μα ποιος ενδιαφέρεται για τον χρόνο; Είμαστε ήδη 6 ώρες μέσα σ' αυτό τον παράδεισο!

Από το σημείο τερματισμού με μονοπάτι, σε λιγότερο από 20' φτάνουμε στο γνωστό μας εκκλησάκι του Αγίου Κωνσταντίνου. Στεγνά ρούχα και ανεπανάληπτο, υπαίθριο ελαφρύ γεύμα που έχει ετοιμάσει η Olympos Trek.

-Πότε θα είναι η επόμενη συνάντηση Βασίλη;

-Μα στο φαράγγι της Καλυψώς, στον Κίτσαβο. Είναι πια έτοιμη για τον μεγάλο καταρράκτη των 70μ.

Ευχαριστούμε την **Olympos Trek**, τον **Βασίλη Γραβάνη** και τον συνεργάτη του **Βασίλη Παπαϊωάννου** για την μοναδική αυτή βιωματική εμπειρία που μας πρόσφεραν.

OlymposTrek, url: www.olympostrek.gr
τηλ 6932 545001, 2410 921244.